

ŞİDDET

Mehmet İpgin İlkokulu Rehberlik Servisi

HAZIRLAYAN:

Havva Merve BEKTAŐ

Psikolojik DanıŐman

ŞİDDET

Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” durumu olarak tanımlanmaktadır.

Aile içi şiddet çocuk, yaşlı ve özellikle partnerin kadına uyguladığı şiddeti kapsayan bir terimdir. Şiddet hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde önemli bir halk sağlığı problemidir

Şiddeti en çok yaşayan gruplar: çocuklar, kadınlar ve yaşlılardır.

ŞİDDETE MARUZ
KALAN, ŞİDDETI
YAŞAYAN
GRUPLARA GÖRE
SINIFLAMA

1. Kadına yönelik şiddet
2. Çocuğa yönelik şiddet
3. Yaşlıya yönelik şiddet
4. Akranlar arası şiddet
5. Kardeşler arası şiddet
6. Flört şiddeti
7. Engelliye yönelik şiddet
8. LGBT şiddeti
9. Mülteci şiddeti
10. Kişinin kendine yönelik şiddeti

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

- Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre dünya çapında kadınların %35 i fiziksel ve cinsel şiddet görmekte ve bunların %30'u partnerleri %7'si ise partneri olmayan kişiler tarafından uygulanmaktadır.
- Kadına yönelik şiddetin etkilerinin kadının fiziksel ve ruhsal sağlığını çok olumsuz etkilediği saptanmıştır. Şiddet yaralanmalara neden olmasının dışında, kadının uzun dönemde, kronik ağrı, fiziksel yetersizlik, uyuşturucu madde ile alkol kötüye kullanımı ve depresyon gibi bir dizi başka problemi yaşama riskini de arttırmaktadır.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET

- Çocuk istismarı “0-18 yaş grubundaki çocuğun kendisine bakmakla yükümlü kişi veya kişiler tarafından zarar verici olan, kaza-dışı ve önlenemez bir davranışa maruz kalması çocuk istismarıdır.
- Çocuk istismarı 4 temel grupta incelenmektedir.
 1. Fiziksel istismar
 2. Cinsel istismar
 3. Duygusal istismar
 4. İhmal

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET

FİZİKSEL İSTİSMAR

Çocuğun kaza dışı yaralanmasıdır. En sık rastlanılanı çocuğa fiziksel şiddet uygulamak, dövmek şeklindedir.

Bir çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel doyum için kullanılması cinsel istismardır.

CİNSEL İSTİSMAR

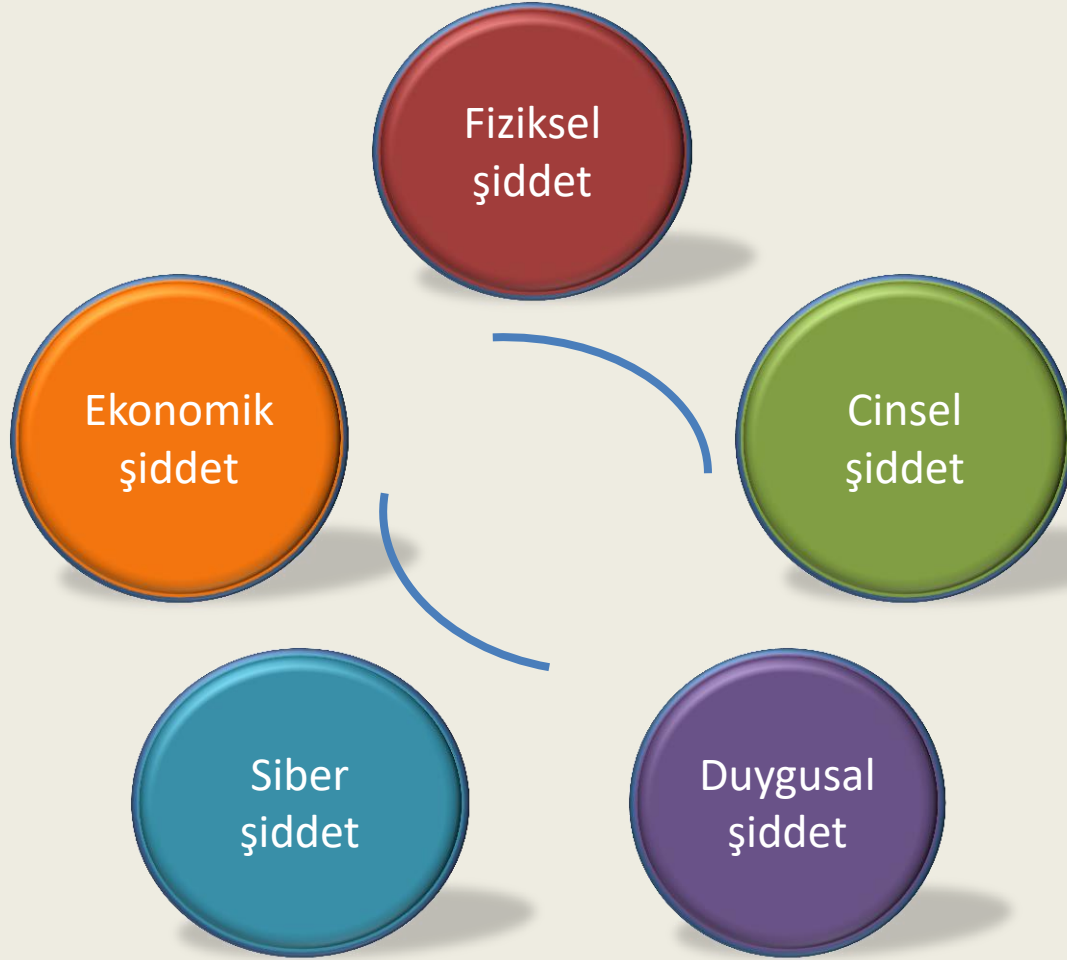
DUYGUSAL İSTİSMAR

Çocuğa bağırma, reddetme, aşağılama, küfretme, yalnız bırakma, korkutma, tehdit etme, duygusal bakımdan ihtiyaçlarını karşılamama, kardeşler arasında ayırım yapma, değer vermeme, önemsememe, küçük düşürme, alaylı konuşma

Çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi, çocuğu fiziksel ya da duygusal olarak ihmal etmesidir. Beslenme, giyim, tıbbi gereksinimler, duygusal ihtiyaçlar veya optimal yaşam koşulları için gerekli ilgiyi göstermeme şeklinde tanımlanmaktadır.

İHMAL

Uygulanan Şiddet tipine göre yaptığımız sınıflamada ise Şu alt başlıklar karşımıza çıkmaktadır

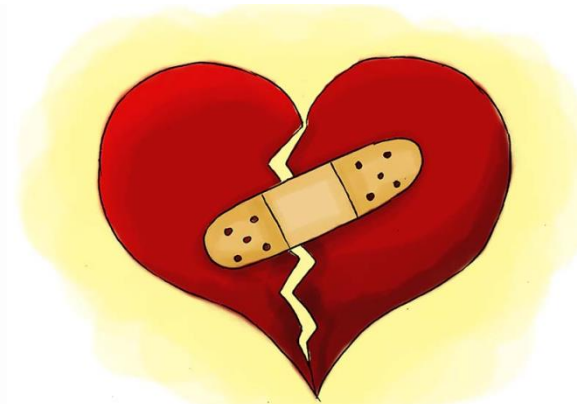

FİZİKSEL ŞİDDET

- ✓ Fiziksel şiddet en çok saptanan ve gözlenen şiddettir. Fiziksel güç kullanarak karşısındakini hırpalamak, dövmek eylemleriyle başlayan fiziksel şiddet ölümle sonuçlanan olaylara da neden olabilir.
- ✓ Burada en büyük problemlerden birisini şiddeti yaşayan kişinin bunu saklamasıdır. Kadınlar kapı, pencere çarptı, çocuklar sedirden, merdivenden düştü nedenlerinin arkasına saklanmaya çalışırlar ya da buna zorlanırlar.
- ✓ Yaşlılarda utanç ya da çocuklarının düzeni bozulması korkusuna bağlı olarak yaşadıklarını saklamaya çalışırlar.
- ✓ Kazaya bağlı yaralanmalar ile şiddete bağlı olan yaralanmaları aile içi şiddet olgularında ayırmak önemlidir. Burada yapılacak hataların bedelini hem mağdur hem de aile ödeyebilir.

DUYGUSAL ŞİDDET

- ✓ Fiziksel ve cinsel şiddette olduğu gibi somut fiziksel bulgular yoktur.
- ✓ Sözel şiddet; söz ve hareketlerin düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve cezalandırma aracı olarak kullanılmasıdır.
- ✓ Sözel şiddete ilişkin davranışlardan en belirginini kişinin değer verdiği konulara yönelik güveni sarsmak ve yaralamak amacıyla belli aralıklarla çok ağır hakaret etmek ve sözler söylemektir. Küçük düşürücü adlar takmak ve sık sık olumsuz bir şekilde eleştirmek ve alay etmek de sözel şiddet kapsamına değerlendirilmektedir.

"İnsan neden saldırganlık gösterir?"

- ✓ Saldırganlık insanın doğasında, olan bir şey mi, yoksa yaratılışında olmayıp öğrenilmiş ya da sonradan içinde bulunulan çevrenin etkisiyle ortaya çıkan bir şey midir? Şu andaki bilgilerimize göre en uygun cevap "her ikisi de" olacaktır.

1. İçgüdüsel Bir Davranış Olarak Saldırganlık ve Şiddet

"İnsan neden saldırganlık gösterir?"

2. Erken dönemde kazanılmış bir davranış olarak saldırganlık ve şiddet

- İnsanlarda ise çocuklukta ve bebeklikte kötü muameleye maruz kalmış ve istismar edilmiş kimselerin yetişkin yaşamlarında kendilerinin de benzer davranışlar gösterirler.
- Çevre, şiddet göstererek çocuğa kötü model olmaktadır.
- Pekiştirme yoluyla çocuğa saldırgan davranışlar yerleşmekte, kişilik özelliği haline dönüşmektedir.
- Çevrenin tehlikeli olduğuna dair bir inanç doğurarak çocuğun gerçekliği bozuk algılamasına yol açmaktadır.
- Duyguları sözlerle değil; eylemlerle ifade etme alışkanlığı kazanılmaktadır.

ÇOCUKLAR GÖRDÜĞÜNÜ YAPAR VİDEO

Çocuklar Gördüğünü Yapar. Değerler Eğitimi Kısa Film.mp4

"İnsan neden saldırganlık gösterir?"

3. Öğrenilmiş Sosyal Davranış Olarak Saldırganlık ve Şiddet

- Geçmiş deneyimleri sonucunda saldırgan davranışlar kazanmaları,
- Bu türden tepkileri yüzünden takdir görmeleri veya ödüllendirilmeleri,
- Özel sosyal ve çevresel şartlar tarafından doğrudan teşvik edilmeleridir.

Saldırganlık ve Şiddet Davranışlarının Belirleyicileri

1. Sosyal Belirleyiciler

Ekonomik yoksunluk ve sosyal huzursuzluğa verilen tepkilerdir.

2. Ruhsal Belirleyiciler

Engellenme yaratan etken sadece yoğun olduğu zaman saldırganlığa yol açar. Hak edilmiş ve doğal olarak görüldüğünde değil de, keyfi veya haksız olarak görüldüğünde saldırganlığı arttırmaktadır.

3. Doğrudan Tahrik Edilme

Fiziksel kötüye kullanım ve alay, insanlarda saldırgan davranışları arttırmaktadır. Bunun sonucunda hafif sözel dalga geçmeler veya bakışlar bile süreci başlatarak daha şiddetli kışkırtıcı edici davranışlara ve artan şiddet tepkilerine yol açabilmektedirler

Saldırganlık ve Şiddet Davranışlarının Belirleyicileri

4. Saldırganlık Gösteren Örneklere Maruz Kalma

Çocukların televizyonda izledikleri şiddet içeren filmler arttıkça akranlarına karşı daha saldırgan oldukları bulunmuştur.

Youtuberların çektiği şiddete özendiren videolar.

Uzun süre şiddet içerikli oyunlar oynamak Pubg gibi.

5. Diğerleri

Hava Kirliliği, Gürültü, Kalabalık, Ağrı, İlaçlar ve Diğer Maddeler...

AİLE İÇİ ŞİDDET

- ✓ 4320 sayılı Yasa'nın Uygulanması Hakkındaki Yönetmeliğin 4/e maddesinde aile içi şiddet; "Aile bireyinin fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik zarar görmesi ile veya acı çekmesi ile sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözel ve ekonomik her türlü davranış" olarak tanımlanmıştır.

AİLE İÇİ ŞİDDET

- ✓ Aile içi şiddet, yalnızca şiddeti doğrudan yaşayan kadınları olumsuz olarak etkilemekle kalmaz. Şiddetin yaşandığı ailede yetişen kız ve erkek çocuklarda, şiddet yaşanmayan ailelerde yetişen çocuklara oranla fiziksel ve psikolojik sorunlara daha sık rastlanmaktadır.
- ✓ Bu çocuklarda ciddi sağlık sorunlarının yanı sıra uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, intihar girişimi, yasadışı davranış eğilimi, okulda devamsızlık ve eğitimini yarıda bırakma gibi eğilimlerin daha yüksek oranlarda görüldüğü saptanmıştır. (Pfuts, 1978: 57)

Aile içi fiziksel şiddete katkıda bulunan sosyodemografik ve kültürel özellikler

- ✓ Evliliğinde şiddet gören ve görmeyen kadın hastalar arasında eğitim durumu, meslek, ailenin gelir düzeyi, evlilik yaşı, evlenme biçimi, çocuk sayısı bakımından fark YOKTUR.
- ✓ Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1998) aile büyüdükçe şiddetin arttığını, özellikle kaynana ile anlaşmazlıklardan doğan sorunların geleneksel gelin-kaynana ikilemini yarattığını ve eşler arasında da çatışmaya yol açtığını bildirmiştir.
- ✓ Çocuklukta aile içi şiddete maruz kalanların kendi çocuğuna şiddet uygulama olasılığı yüksektir.
- ✓ Kocasından dayak yiyen kadınlar, yemeyenlerle karşılaştırıldığında, çocuklarını daha fazla oranda dövmetedirler.

Birinci aşama:

Şiddet uygulayan gerilim yaratır, kıskançlık gösterir, küçük şeylerden kavga çıkarır, kadının tüm yaşamını kontrol etmeye çalışır, psikolojik şiddet uygular.

İkinci aşama:

Erkek öfkesini kontrol etmez, fiziksel şiddet uygular ve şiddeti uyguladıktan hemen sonra bahaneler sunmaya başlar.

Üçüncü aşama:

Şiddet uygulayan erkek, pişmanlığını dile getirir, özür diler, değişeceğine ilişkin sözler verir, hediyeler alır, durumun "normale" dönmesi için ilgili, sevecen ve yapıcı bir tutum sergiler, ta ki tekrar gerilim artma aşamasına, yani en başa dönene kadar.

Özellikle çocuklukta maruz kalınan şiddet, istismar ve ihmal, derin izler bırakmakta, akıl ve ruh sağlığını olumsuz etkilemektedir.

Araştırmalar, şiddetin şiddet doğurduğunu, şiddetin erken yaşlarda öğrenildiğini göstermektedir.

Şiddetin sorun çözme, ceza verme aracı ya da statü, saygı kazanma yöntemi olarak kullanıldığı ortamlarda büyüyen birçok çocuk ve gencin, yetişkin olduklarında özellikle kendi eşlerine ya da çocuklarına şiddet uygulama olasılığı yüksektir.

ŞİDDET

Dikkate değer bir sonuç da, evde çocukları dövmeyi daha çok annelerin üstlenmiş olmalarıdır.

Kızlar annelerinden, erkekler ise hem annelerinden hem babalarından dayak yemektedirler. Sanki bu sonuçlara göre, aile-içi şiddeti değerlendirirken şiddet kullanımında "gücü gücü yetene" ilkesinin doğrulandığını görmekteyiz.

Kocalar eşlerini anneler çocukları daha çok dvmektedir; çocukluğunda hem annelerinden hem babalarından dayak yiyen erkek çocuklar, hınçlarını eşlerinden almaktadırlar ve döngü böylece sürüp gitmektedir.

ŞİDDET

- İşsizler toplumsal ortamda, eş ilişkilerinde, çocuklarına yönelik, daha kolay biçimde şiddet davranışına yönelebilirler.
- Ailenin aylık toplam gelirleri düştükçe aile içinde çocuklara yönelik şiddetin belirgin biçimde artar; ailelerin gelir durumları düştükçe çocukların anneleri, yükseldikçe babaları tarafından dövülme oranları artar.
- Şiddete maruz kalınan bir çocukluk yaşamak, sonraki yaşamda ailede ve toplumsal alanda bir şiddet uygulayıcısı olma riskini arttırmaktadır ve büyük olasılıkla tüm bu alanlardaki şiddet zincirinin temel ve başlatıcı halkasını oluşturmaktadır. Bu açıdan, Türkiye' de şiddet eğilimlerini düşürmenin yolu, çocuk eğitiminde şiddeti bir yöntem olarak kullanmaktan kaçınmaktır.

Türkiye’de dayağın bir disiplin yöntemi olarak algılanabildiği ve kullanıldığı dilimize yerleşmiş “ananın vurduğu yerde gül biter”, “dayak cennetten çıkmadır” “eti senin kemiği benim” gibi atasözlerinde de kendini göstermektedir.

ŞİDDET

- Ailede 14 yaşın altındaki birey sayısı 4 ve daha fazla olduğunda eşle kavga sıklığı azalırken, ailede 65 yaşın üzerinde birey(ler) olması halinde kavgalarda artış olmaktadır. 65 yaşın üzerinde bireyler olması, eş tarafından hakarete uğrama oranlarını da artırmaktadır.
- Çocuk sayıları birden fazlaştıkça çocukların dövölme sıklıkları artar.
- Ailede başkasının bakımına muhtaç düzeyde bedensel ve/veya zihinsel özörlü kimse bulunması halinde, eşler arasında dayanışma ön plana çıkar böylece kavga önlenir; ama bu arada biriken yorgunluk ve öfke eşlerin birbirlerine sözel hakaretleri olarak ortaya çıkar ve şiddet diğer çocukların üzerine yöneltilir.

ŞİDDET

- Ailede sürekli tedavi gerektirecek ruhsal bir rahatsızlığın olması halinde de, eşler arasındaki kavga oranı azalmakta ama eşin hakaretlerine maruz kalma ve çocukların dövülme oranları artmaktadır.
- Alkol kullanım miktarı arttıkça toplumsal ve eşler arasında şiddet artar.
- Anne ve/veya babası alkol kullananlara alkol ve madde kullanımı için daha çok teklif yapıldığı ortaya çıkmaktadır.
- 7-14 yaş grubundakilerin evde kaçmalarında uyuşturucu kullandığını söyleyen kişileri, alkol ve sigara kullandığını söyleyenler izlemektedir

ŞİDDET

- Ebeveynlerin eğitim düzeyleri yükseldikçe, çocukların yaramazlıkları karşısında "açıklama, izah etme" yöntemine, düştükçe "azarlama, utandırma", "cezalandırma, yoksun bırakma" ve "korkutma" yöntemlerine daha çok başvurdukları anlaşılmıştır.
- İlkokulda okuyan çocuklar ebeveynleri tarafından daha sık dövülürken; ilkokul sonrası eğitimlerini sürdürenlerde, dövülme oranları düşer, ama bu kez sözel şiddete maruz kalma oranları yükselişe geçer.

ŞİDDET

- Evde sürekli ebeveynlerin birbirlerine kavga ve hakaretlerine tanık olan çocuklar, insan ilişkilerinde tek sorun çözme biçimi olarak bu şiddet davranışlarının olması gerektiği gibi hatalı bir öğrenme yaşarlar;
- Kardeşleriyle ve muhtemelen arkadaşlarıyla da böyle davranış örüntüleri geliştirirler ama bir yandan da ev içinde ortaya çıkan sıkıntılı ve kaygılı ortamdan kaçış yolları ararlar,
- Ev ortamı dışındaki kendilerine sığınak görevi gören ilişkileri, evdeki ilişkilerle karşılaştığında, "çok iyi" olarak değerlendirmektedir.

ŞİDDET GÖRÜNTÜLERİ PAYLAŞILDIKÇA NORMALLEŞİR!

- Şiddet görüntülerinin şiddetin olağan olduğundan daha zararsız olarak algılanmasına ve sonuçta kanıksanmasına katkıda bulunduğu yadsınamaz.
- Böylece artık etkilemez hale gelen, çok olağanmış gibi sunulan görüntülerle, ender oluşan ancak sanıldığından çok daha çarpıcı olan gerçekler arasında bir uçurum oluşur.
- Şiddet haberleri sunulurken genellikle failin kahramanlaştırıldığı, şiddet davranışın haklı gerekçelerinin oluşturulmaya çalışıldığı, şiddete maruz kalanın suçlu ilan edildiği...

ŞİDDET GÖRÜNTÜLERİ PAYLAŞILDIKÇA NORMALLEŞİR!

Bu habercilik biçimi;

- Şiddeti yeniden üreten , meşrulaştıran, teşvik eden ve yaygınlaştıran en önemli araçlardan biri haline geliyor.
- Ör: Failin kara sevdalı, bunalımda, karısı tarafından aldatılmış, işten atılmış, cinnet geçirmiş olması faili haklı göstermeye hizmet eder.
- Şiddet içeren olaylar, sahneler ve görüntüler ne kadar sık ve ne kadar uzun süre ekrana gelirse, zararlı etkileri o oranda artar.
- Şiddet içeren sahnelerin dehşet içeren ayrıntıları dillendirildikçe, görüntüler tekrar tekrar paylaşıldıkça, felaketleştirici yorumlarla pekiştirildikçe etkinin boyutları daha da tehlikeli bir hal alır.

ŞİDDET GÖRÜNTÜLERİ PAYLAŞILDIKÇA NORMALLEŞİR!

- Bu etkiye tepki olarak şiddetin artan dozlarda günlük yaşamın parçasıymış gibi kanıksanmasına neden olur.
- Bazen iyi niyetli olarak, daha fazla dikkat çekebilmek farkındalık ve kamuoyu oluşturabilmek için paylaşılan bu detaylar tam aksine **duyarsızlık ve inkar davranışını beraberinde getirir.**
- Olaylar aktarılırken kişilerin ayrıntılı kimlik bilgileri açıklanmamalı olayın nasıl olduğu ile ilgili ayrıntılar, fotoğraf ve görüntüler haberde yer almamalıdır.
- Şiddeti olağanlaştırmaya, yeniden üretmeye, alışılmasına içeriğe maruz kalanların ikincil olarak travmatize olmasına; **güçsüzlük çaresizlik, çözümsüzlük hissedilmesine neden olmamak için paylaşımlarımıza dikkat etmeliyiz.**

KAYNAKÇA:

- Şiddet, Prof. Dr. Oğuz POLAT.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274326>
- Aile İçi Şiddet, Merve AKIN, 2013.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97746>
- Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız, Dr. Işıl VAHİP, Dr. Özge DOĞANAVŞARGİL, 2006.
- <http://www.turkpsikiyatri.com/c17s2/aileici.pdf>
- Aile içinde ve Toplumsal Alanda Şiddet, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1998, Ankara.
- <https://docplayer.biz.tr/7607513-T-c-basbakanlik-aile-arastirma-kurumu-baskanligi-aile-icinde-ve-toplumsal-alanda-siddet-ankara.html>

Havva Merve BEKTAŐ
Psikolojik Danıőman

TEŐEKKÜRLER...